

Відповідь
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження і рекомендації, викладені у звіті GER із проведення акредитаційної експертизи
освітньо-наукової програми 49269 “Германська філологія і переклад (шведська мова та англійська мова)” за
спеціальністю 035 Філологія за другим рівнем вищої освіти (денна форма здобуття освіти)

КНУ імені Тараса Шевченка висловлює щирю вдячність членам галузевої експертної ради за детальний аналіз сильних і слабких сторін ОНП та за надані рекомендації. Водночас вважаємо за необхідне надати деякі коментарі щодо висловлених зауважень і рекомендацій.

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p> <p>GER підтримує думку стосовно того, що аналізована ОП є інноваційною й унікальною в Україні дворічною освітньо-науковою програмою з подвійною освітньо-науковою та прикладною орієнтацією на практичну підготовку у сфері перекладу та міжкультурної комунікації. Таке поєднання справді є оптимальним з огляду на потреби ринку праці та самих здобувачів освіти. Важливо, що, враховуючи фокус ОНП та потреби економіки, у програму введено ОК 6 «Переклад фахових текстів зі шведської мови», а також такі вибіркові компоненти, як «Усний переклад з української мови шведською», «Синхронний переклад зі шведської мови», «Усний переклад з англійської мови», «Послідовний переклад зі шведської мови», «Перекладацький скоропис». Для забезпечення</p>	<p>Щиро вдячні членам галузевої експертної ради за висвітлення сильних сторін ОП за критерієм 1.</p> <p>Щодо правомірності присвоєння професійної кваліфікації на основі опанування блоку вибірових дисциплін хочемо зазначити, що професійні кваліфікації присвоюються не всім здобувачам, а лише тим, які виконали низку умов, зазначених на с. 18 опису освітньої програми. Зокрема однією з умов є середній бал успішності за навчальними дисциплінами відповідного вибіркового блоку не нижче 75 балів.</p> <p>Що стосується рекомендації щодо літературознавчої та фольклористичної підготовки здобувачів, зауважуємо, що в пояснювальній записці до Стандарту вищої освіти України для магістерського освітнього рівня зі спеціальності 035 Філологія зазначено, що заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм конкретизують визначені компетентності й результати відповідно до певної</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>можливості присвоєння професійної кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти» в ОНП передбачений вибірковий блок 1 «Германські лінгвістичні студії та методика викладання у вищій школі», із яким співвідносяться додаткові ФК і ПРН, тобто окрім тих, які визначені Стандартом. Така практика проектування ОНП, з одного боку, виглядає новаторською, з іншого, - викликає сумніви стосовно правомірності присвоєння професійної кваліфікації на основі опанування блоку вибірових дисциплін, тим паче, що здобувачі освіти можуть і не весь блок ВК прослухати, оскільки процедура передбачає можливість обрання ВК з інших НП. Крім того, певного застереження заслуговує той факт, що проектна група ОНП коригує формулювання частини компетентностей і програмних результатів навчання, запропонованих у Стандарті, подекуди відкидаючи поняття «літературний» і «фольклорний», чим фактично звужує вектори філологічної підготовки. Якщо проблематика літературознавства наявна певною мірою в ОК 3 «Теорія літератури» та ОК 4 «Сучасна шведська література (лінгводискурсивний аспект)», то власне фольклористичної немає і в зазначених ОК. Сказане не дозволяє розцінювати таку практику проектування ОНП як зразкову.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо при проектуванні структури ОНП більш виважено підходити до формулювання, змісту й</p>	<p>філологічної спеціалізації (с. 12). Керуючись цим, проектна група конкретизувала фахові компетентності та програмні результати навчання відповідно до цілей та фахового спрямування освітньої програми. Крім того, програмний результат навчання 10 стандарту вищої освіти передбачає вміння здобувачів “Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації)” не передбачає що всі студенти всіх спеціалізацій працюють з мовними, літературними та фольклорними фактами – згідно даного формулювання вони мають збирати й систематизувати або мовні, або літературні, або фольклорні факти.</p> <p>Додамо що навчання здобувачів збирати фольклорні факти потребувало би організації фольклорної практики у Швеції (для здобувачів що вивчають китайську мову – в Китаї, парсі – в Ірані, гінді – в Індії), що має як об'єктивні організаційні і фінансові труднощі. Навряд чи всі освітні програми ЗВО України за спеціалізаціями «мова і література» забезпечують своїм здобувачам фольклористичну практику в країні мови (а іншого способу навчити збирати фольклорні факти немає). Натомість, як слушно зауважує галузева експертна рада, літературознавче спрямування мають ОК 3 та ОК 4.</p>

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
повноти реалізації всіх ФК і ПРН, передбачених галузевим Стандартом, зокрема не звужувати обсяги літературознавчої та фольклористичної підготовки здобувачів.	
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p> <p>2.2 GER поділяє думку ЕГ, що загалом освітні компоненти ОНП мають логічну послідовність і взаємопов'язаність, проте структурно-логічна схема ОНП (а саме частина обов'язкові компоненти) потребує вдосконалення задля увиразнення логічної послідовності вивчення кожної дисципліни, а особливо – т.зв. міжпредметних зв'язків.</p> <p>Рекомендації GER:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендуємо вдосконалити опис міжпредметних зв'язків у структурно-логічній схемі ОНП. 2. Рекомендуємо передбачити у НП кредити для підготовки до атестаційних екзаменів. 	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо вдосконалення структурно-логічної схеми ОНП. Водночас не можемо розглядати цю рекомендацію як слабку сторону освітньої програми, оскільки вимог щодо детальності структурно-логічної схеми не містить жоден нормативний документ, а логічну послідовність і взаємопов'язаність ОК засвідчують як експертна група, так і галузева експертна рада. Не можемо погодитися з рекомендацією щодо необхідності передбачити в навчальному плані кредити для підготовки до підсумкової атестації з огляду на те, що підсумкова атестація не передбачає засвоєння нових знань, не має власних результатів навчання, а є формою контролю вже набутих компетентностей. А тому кваліфікаційному іспиту не можуть бути присвоєні кредити. Додамо що запроваджені державою ЄДКІ не мають кредитного виміру.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Рекомендації GER:</p> <p>Рекомендуємо переглянути список літератури, рекомендованої для підготовки до фахового вступного випробування, й оновити його в програм 2023 р.</p>	<p>Дякуємо за рекомендацію щодо перегляду списку літератури, рекомендованої для підготовки до фахового вступного випробування. Вона буде врахована при підготовці програми фахового вступного випробування у 2023 році.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>Погоджуємося з рекомендацією щодо необхідності оновлення списків літератури в робочих програмах окремих навчальних</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>4.4 Наведені у звіті ЕГ факти засвідчують: науково-педагогічні працівники оновлюють зміст освіти на основі пропозицій стейкхолдерів, беруть участь у програмах міжнародного співробітництва з університетами Швеції та Німеччини, що сприяє засвоєнню наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Однак системного характеру ця робота не має, позаяк у РНП деяких дисциплін (як-от «Теорія літератури») наявні джерела навіть із середини минулого століття. Це, звісно, не дозволяє задовільнити побажання ЗВО підняти оцінку з В до А.</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо регулярно оновлювати рекомендовану літературу в РНП, уводячи актуальні напрацювання НПП і результати їхньої активності щодо стажування та підвищення кваліфікації.</p>	<p>дисциплін. Водночас запевняємо, що новітні напрацювання викладачів університету регулярно впроваджуються у викладання навчальних дисциплін за ОП, що відображено зокрема і в списках літератури в робочих програмах навчальних дисциплін (напр., праці А. Гусар – ВБ.1.01, О. Стасюка – ВБ.1.02, ОК.7, О. Павличко, О. Материнської та Є. Тимченко в ОК.1, С. Фокіна в ОК.5 та ОК.6).</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>Рекомендації ГЕР: Рекомендуємо до початку наступного навчального року переглянути РНП й зазначити чіткі та прозорі критерії поточного контролю, щоби забезпечити розуміння здобувачами процесу оцінювання за певними видами робіт.</p>	<p>Дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію переглянути критерії поточного контролю в робочих програмах навчальних дисциплін – ця робота проводиться постійно і у випадку виявлення недоліків вони будуть виправлені.</p>

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p> <p>6.1 GER підтримує думку EG, що недоліком є той факт, що не всі викладачі, задіяні на ОНП, мають статті у виданнях, що індексуються у Scopus та WoS. Звісно, це не абсолютний критерій оцінки якості кадрового потенціалу, однак він важливий для освітньо-наукових програм.</p> <p>Рекомендації GER:</p> <p>Рекомендуємо посилити публікаційну активність науково-педагогічних працівників у виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science.</p>	<p>Погоджуємо з галузевою експертною радою щодо того, що наявність у викладачів публікацій у виданнях, індексованих у Scopus і Web of Science, є важливою для освітньо-наукових програм. Водночас вважаємо, що відсутність у деяких викладачів ОНП публікацій, індексованих у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, не може розглядатися як недолік освітньої програми, оскільки ОНП має як дослідницько-теоретичне, так і практичне спрямування, що зумовлює залучення до викладання фахівців-практиків з великим досвідом роботи в галузі міжкультурної комунікації або перекладу. Крім того, така вимога до всіх науково-педагогічних працівників не передбачена жодним нормативним документом. Водночас звертаємо увагу на те, що КНУ імені Тараса Шевченка вживає низку заходів, покликаних стимулювати науково-педагогічних працівників до публікування у виданнях, індексованих у наукометричних базах Scopus та Web of Science (встановлення відповідних зобов'язань під час продовження контрактів, преміювання).</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p> <p>7.1 Загалом КНУ має потужну матеріально-технічну базу. Як зазначає EG, фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення освітнього процесу дає змогу НПП та здобувачам досягти цілей та ПРН. Для проведення занять у синхронному режимі під час дистанційного навчання викладачі користуються Google Meet та Zoom, які є безкоштовними в Україні.</p>	<p>Поділяємо позицію GER щодо потенційної ефективності єдиної платформи в Університеті для проведення занять за денною формою навчання із застосуванням інформаційних технологій, однак, на жаль, жодна з існуючих платформ не може бути «єдиною» для університету в цілому. Відтак, керуючись положенням Закону України «Про освіту», зокрема ст. 54 «... науково-педагогічні працівники ... мають право на: академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-</p>

Проект висновку GER	Коментар КНУТШ
<p>Здобувачі мають доступ до інформаційної системи Triton з власних комп'ютерів поза межами університетської мережі, де кожен зареєстрований здобувач має можливість відстежити результати своєї успішності, здійснити вибір дисциплін та ін. Однак, зважаючи на сучасні виклики організації освітнього процесу в умовах війни та карантину, GER рекомендує розглянути питання впровадження уніфікованої внутрішньої платформи типу Moodle чи ін. для повноцінного проведення занять за денною формою навчання із застосуванням інформаційних технологій.</p> <p>Рекомендації GER: Зважаючи на сучасні виклики організації освітнього процесу в умовах війни та карантину, рекомендуємо розглянути питання впровадження уніфікованої внутрішньої платформи типу Moodle чи ін. для повноцінного проведення занять за денною формою навчання із застосуванням інформаційних технологій.</p>	<p>педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі”, ННІФ поважає право науково-педагогічних працівників самостійно обирати, за погодженням зі здобувачами освіти та з урахуванням наявних у них технічних засобів і доступу до мережі Інтернет, найбільш зручні платформи для організації освітнього процесу в умовах навчання із застосуванням технологій дистанційного зв'язку.</p> <p>Крім того, в умовах війни студенти часто мають обмеження у використанні технічних засобів, зокрема відсутній доступ до українських освітянських сайтів через блокади РФ, тож з метою забезпечення навчального процесу часто використовуються найпростіші та найдоступніші канали зв'язку.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p> <p>Рекомендації GER: Рекомендуємо напрацювати різні інструменти моніторингу якості ОНП та освітньої діяльності за нею, у т.ч. задля ефективнішого врахування позицій роботодавців.</p>	<p>Щиро дякуємо галузевій експертній раді за рекомендацію щодо ефективнішого врахування позицій роботодавців. Водночас вважаємо, що оптимальною формою взаємодії з роботодавцями на рівні окремої освітньої програми під час її моніторингу є особисті зустрічі гаранта та членів робочих груп, що дозволяє більш повно виявити й врахувати потреби цієї групи стейкхолдерів.</p> <p>Додатково повідомляємо, що анкета опитування роботодавців була затверджена НМР Університету 02.03.2023</p>

Проект висновку ГЕР	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p> <p>9.3 На офіційному веб-сайті ЗВО надано достовірну інформацію щодо ОПП, її цілей, ПРН та ОК. ЗВО демонструє відкритість та публічність, а представлена інформація загалом є достатньою для зацікавлених сторін і дозволяє ознайомитися з цілями, ОК та ПРН за ОПП. Водночас зауважимо, що на сайті є лише редакції ОПП 2021 і 2022 років, а серед робочих навчальних програм немає повного комплекту документів, які стосуються вибіркового блоку 2. Також не є активною закладка «Моніторинг освітньої програми».</p> <p>Рекомендації ГЕР:</p> <p>Рекомендуємо розмістити на сайті ННІФ усю основну нормативну документацію, яка стосується процесів моніторингу та реалізації ОПП – від моменту її започаткування до сьогодні.</p>	<p>р.</p> <p>Дякуємо галузевій експертній раді за надану рекомендацію та висвітлення сильних сторін ОПП щодо критерію 9. Водночас зауважуємо, що ОПП “Германська філологія та переклад (шведська мова та англійська мова)” має лише дві редакції – 2021 й 2022 років. До цього існувала освітньо-наукова програма “Германська філологія та переклад (шведська мова та англійська мова)”. За цією освітньою програмою студенти більше не навчаються, набір на неї не проводиться, і з огляду на це інформацію про неї було вилучено з сайту Навчально-наукового інституту філології. Також хочемо зазначити, що у 2022/2023 навчальному році відсутні студенти, які би вивчали навчальні дисципліни вибіркового блоку 2 “Усний переклад зі шведської та англійської мов”.</p>